

**Svar på remiss (SOU
2016:44)**

Ku 2016/01696/Disk

Till: Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

2016-12-13

Dnr: 2016/251

Remissinstans: Forum för levande historia

Synpunkter på Kraftsamling mot antiziganism (SOU 2016:44)

Forum för levande historia har valt att bara lämna yttrande på frågor i utredningen som direkt berör myndighetens verksamhet.

Kommissionens rekommendationer för att reagera på kränkningar av romers rättigheter och möjliggöra upprättelse.(3.5)

Forum för levande historia har i uppdrag att arbeta för demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter med utgångspunkt i Förintelsen. Myndigheten har ett särskilt uppdrag att aktivt arbeta med Förintelsens minnesdag den 27 januari. I arbetet som handlar om att nationellt engagera aktörer att genomföra insatser i samband med minnesdagen genomförs ett strategiskt arbete för att öka den romska delaktigheten i insatserna både nationellt och lokalt. Forum för levande historia arbetar för att Förintelsens minnesdag ska vara en dag då alla offergrupper, inklusive romer, ska känna delaktighet, representativitet och ägarskap. Inom detta arbete har myndigheten haft dialog med kommunledning och företrädare för det romska

civilsamhället. Som exempel har under 2016 en dialog förts med flera kommuner runt om i landet.

Även den 2 augusti har uppmärksammats men initiativet har då kommit från romska organisationer och aktörer inom det civila samhället. Forum för levande historia har då arbetat med att stötta organisationer som uppmärksammat minnesdagen genom olika former av samarbeten. Även den 8 april, romernas nationaldag, fungerar som en dag att lyfta fram den romska minoriteten. Denna dag öppnar för fler perspektiv än den 2 augusti vilket kan vara en tillgång. Till exempel har man denna dag möjlighet att lyfta fram det romska civilsamhällets olika verksamheter och kan även riktas mot att lyfta fram olika kulturella verksamheter inom den romska kulturen.

Forum för levande historia vill fortsätta arbeta för att Förintelsens minnesdag ska vara en minnesdag där alla offergrupper känner delaktighet, representativitet och ägarskap. Vi anser också att det civila samhället ska ges förutsättningar att arrangera och lyfta den 2 augusti som en viktig minnesdag med specifikt fokus på romerna under Förintelsen men anser inte att uppdraget ska tas över av myndigheten med hänvisning till att arbetet med Förintelsens minnesdag redan ska täcka upp för behovet av att lyfta fram minnet av det romska folkmordet.

Kommissionens rekommendationer för ett effektivare arbete mot antiziganism (4.2)

Forum för levande historia har mot bakgrund av framtagna intoleransundersökningar samt en bedömning av att det saknas adekvata och tillräckligt omfattande undervisningsmaterial för skolan som rör folkmordet på romerna under förintelsen, valt att göra en fördjupad satsning kring romsk historia och antiziganism. Det har funnits behov av att öka kunskapen om diskrimineringen av romer i historien och idag och med hjälp av denna kunskap motverka mytbildning och stereotypisering. Forum för levande historia välkomnar rekommendationen att regeringen i sin myndighetsstyrning lägger vikt vid åtgärder som motverkar antiziganism.

Som myndighet med uppdrag att främja demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter utifrån ett generellt perspektiv vill vi ändå lägga till att det samtidigt är viktigt att vara medveten om att ett effektivt arbete mot rasism och intolerans inte alltid tjänar på att bryta loss en viss typ av rasism/intolerans då detta kan motverka utvecklingen av metoder som skulle kunna ha effekt på den allmänna intoleransen och därigenom samtidigt motverka antiziganism. Det finns också en risk att man på sikt då även kommer tvingas att bli motsvarande specifik rörande andra utsatta grupper, något som inte bara lätt kan bli överskådligt, men även riskera att en del utsatta människor (till exempel invandrare utan någon särskild koppling till någon etablerad minoritet eller grupp) glöms bort, något som i så fall skulle strida mot andemeningen i

myndighetens instruktion. Allt för specifika uppdrag och skrivningar främjar inte heller intersektionella ansatser, även om mycket forskning på senare tid har belyst behovet av sådana.

Vi anser därför att arbetet mot antizigansim bör samordnas med och finnas med i ett sammanhang som rör rasism och intolerans utifrån ett helhetsperspektiv så att olika tillvägagångssätt och metoder främjas beroende på hur myndigheternas uppdrag är formulerat.

Detta resonemang går också att applicera på arbetet med Förintelsens minnesdag som vi skriver om i synpunkter på Kommissionens rekommendationer för att reagera på kränkningar av romers rättigheter och möjliggöra upprättelse (3.5).

Ingrid Lomfors

Överintendent Forum för levande historia